

Valtuustoaloite Hyvän mielen kunta

KVALT 09.10.2023 § 75

Valtuustolle jätettiin aloite, että Rantasalmen kunta ottaa käyttöönsä ja hyödyntää ”Hyvän mielen kunta” -työkaluja hyvinvointi-, mielenterveys- ja päihdetyönsä toteuttamiseen.

Valtuustoaloite liitteenä.

Päätös: Valtuustoaloite merkittiin tiedoksi ja päätti antaa asian kunnanhallituksen valmisteltavaksi.

KHALL 27.11.2023 § 317

Valmistelija

vt. hallintopäällikkö Jarkko Sanisalo, p. 040 674 3467

Hyvän mielen kunta -hanke toimi MIELI ry:ssä vuosina 2021-2023 ja sen osana toteutettiin työkaluja, jotka auttavat kuntia tekemään mielenterveyden edistämistyötä. Hanke on toteutettu yhdessä 31 kunnan ja kolmen hyvinvointialueen (Kainuu, Pohjanmaa ja Pohjois-Savo) kanssa vuosina 2021-23. Keskeinen työkalu on MIELI ry:n kehittämä ”Hyvän mielen kunnan tarkistuslista”.

Mieli Ry:n hanke sijoittui mielenterveyden edistämisen ja mielenterveysjohtamisen teemojen alle sisältäen päihdeosaamisen. Hankkeen tuloksena kunnilla on käytössään kokonaismalli siihen, kuinka kunnat voivat vahvistaa ja johtaa kunnan eri sektoreiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ja toteuttaa yhdyspintatyötä hyvinvointialueen sekä järjestöjen kanssa mielenterveyden edistämiseksi ja päihdehaittojen ehkäisemiseksi.

Mieli Ry:n hanketyöhön pohjautuva Hyvän mielen kunta -sivusto: <https://mieli.fi/yhteiskunta/mielenterveys-suomessa/hyvan-mielen-kunta/>

Hyvän mielen kunta -materiaalit ovat saatavissa Mieli Ry:n sivuilta ja toimintatapa on mahdollista ottaa käyttöön kunnissa.

1.1.2024 aloittavassa Rantasalmen kunnan organisaatiossa mielenterveyden edistämisen ja päihdehaittojen ehkäisemisen tehtävät

kuuluvat Hyvinvoinnin ja sivistyksen toimialan Hyvinvoinnin palveluille.

- Esittelijä Kunnanjohtaja Rainer Leskinen
- Päätösehdotus:** Kunnanhallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää aloitteen toimeenpantavaksi Hyvinvoinnin palveluille alkuvuodesta 2024.
- Päätös:** Kunnanhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

HYSIVLTK 11.04.2024 § 36
281/06.00/2023

- Valmistelija Hyvinvointijohtaja Johanna Keränen puh. 040 161 5033
- Hyvinvointipalvelut on kartoittanut Mieli ry:n Hyvän mielen kunta -toimintatavan edellytysten toimeenpanoa Rantasalmen kunnassa.
- Kunnalla on tällä hetkellä käytössä laaja joukko mielenterveyttä edistäviä toimintoja ja myös Hyvän mielen kunta -toimenpidesuosituksen mukaisia toimintoja. Kunnan eri toimialojen henkilöstöllä on suoritettuna koulutuksia, jotka Hyvän mielen kunta -toimenpidesuosituksissa on kirjattu.
- Tällä hetkellä käytössä olevia mielenterveyden edistämistoimenpiteitä kunnan peruspalveluiden lisäksi/ohessa:
- Voimaperheet; vanhemmuuden ja perheen tuki
 - KiVa -koulu ja tukioppilastoiminta; kiusaamisen ja häirinnän vastainen työ
 - Time out! Aikalisä -käytössä osana etsivää nuorisotyötä ja Ankkuri-toiminta tarvittaessa saatavilla; syrjäytymisen vastainen työ
 - Kulttuurin ja kirjaston monipuolinen tapahtumatarjonta ja näyttelyt
 - Kuntalaisolohuone -toiminta mm. Unelmavuosi 2024 (henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin ohjaus), virtuaalimatkat, elokuvakerho ym.
 - Hankerahoituksella liikunta- ja elintapaohjausta kohdennettuna vähän liikkuvat ikäihmiset mm. elintapaohjauksen avoimet luennot ja henkilökohtainen ohjaus
 - Turina -tupatoiminta; järjestöjen vapaaehtoistoimintaa, jossa vuorotellen järjestöt järjestävät yhteisen kahvitelutilaisuuden eri teemoilla alustettuina kuntakeskuksessa sijaitsevassa tilassa
 - Perhekeskustoiminta; Monialainen perhetyö hyvinvointialueen ja kuntien kesken

- Etsivä nuorisotyö ja Nuorten työpajatoiminta; AVIn rahoituksella
- Kohtaamispaikka Kompassi -toiminta, ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö
- Nuokkari -toiminta
- Bändikerho- ja bänditoiminta
- Kansalaisopistotoiminta kirkonkylällä ja kylillä
- Aikuisten harrastamisen seteli -avustus yhdistysten omaehtoisen harrastustoiminnan järjestämiseksi otettu käyttöön vuonna 2022
- Vapaaehtoiset liikuttajat; kuntosali ja Käskykkä -toiminta

Käyttöön otettavat toimenpiteet:

- Otetaan kunnan strategiatasolla käyttöön Hyvän mielen kunta -toimintamalli kunnan toimintoihin sopeutettuna, jonka tiedonkeruuvälineeksi otetaan käyttöön sähköinen hyvän mielen -tarkistuslista.
- Viestitään toimintamallin käyttöönotosta ja sen arkityön muodoista
- Hyvän mielen kunta -toimenpiteet otetaan osaksi Ehkäisevän päihdetyön suunnitelmaa (EPT) ja sitä kautta myös laajempaa hyvinvointisuunnitelmaa
- Ohjataan henkilökunta käymään Hyvän mielen kunta - verkkokoulutus pohjaksi (45 min) osana konseptin perehdytystä
- Varsinaisina toimenpiteinä suositellaan, jo käytössä olevien toimenpiteiden lisäksi, toimialoille käyttöön otettavaksi ainakin
 - **Lion Quest;** ohjelma tarjoaa tunne- ja vuorovaikutuskoulutuksia eri elämisentaitoihin liittyen.
 - **Askeleittain - Pienin askelein;** oppimista, sosiaalista kehitystä ja tunnetaitoja tukeva opetusohjelma varhaiskasvatukseen, esi- ja alkuopetukseen.
 - **Mielenterveyden ensiapu 1;** Koulutus tarjoaa mahdollisuuden pohtia omaa ja läheisten mielen hyvinvointia sekä sitä, miten mielenterveyttä voi vahvistaa.
 - **Ehkäisevän päihdetyön osaja- toimenpiteet;** perustietoa ehkäisevästä päihdetyöstä, mukaan lukien pelikasvatuksesta ja pelihaittojen ehkäisystä, sekä antaa tilaisuuden harjoitella ja opetella käyttämään työssään ehkäisevän päihdetyön menetelmiä,

joihin henkilökunnalla löytyy jo koulutusta ja uutena toimenpiteenä Rantasalmen kunnalle suositellaan käyttöön otettavaksi

- Hyvän mielen työpaikka -työkalu; Hyvän mielen työpaikka® -merkki on kannustin, joka rohkaisee edistämään mielenterveyttä työpaikoilla. Se on työväline, joka tarjoaa vinkkejä, ideoita ja suosituksia mielenterveyden edistämisen arviointi- ja

kehittämistyöhön. Kokonaisuuteen kuuluu myös Hyvän mielen työpaikka – työkalupakki esimiehille -verkkopalvelu.

- Jatkossa voidaan tarkentaa ja laajentaa toimenpidevalikoimaa resurssien ja tarpeiden mukaan.
- Jatketaan resurssien mukaan jo käytössä olevia kunnan, hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin toimia

Valtuustoaloitteen vastine on käsitelty vanhus- ja vammaisneuvostossa 4.4.2024. Vanhus- ja vammaisneuvoston lausunto vastineeseen on liitteenä.

Hyvän mielen kunta -työkalupakkiesite on liitteenä.

Esittelijä

Hyvinvointijohtaja Johanna Keränen

Päätösehdotus:

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta hyväksyy annetun selvityksen valtuustoaloitteeseen ja esittää sitä edelleen tiedoksi saatettavaksi kunnanhallitukselle ja valtuustolle.

Päätös:

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.
